

DEREGLĂRI COGNITIVE LA RECIPIENȚII TRANSPLANTULUI HEPATIC

Olga Stahovsch, Victoria Babițchi, Angela Peltec

Conducător științific: Angela Peltec

Disciplina de gastroenterologie, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Transplantul hepatic (TH) reprezintă tratamentul definitiv pentru boala hepatică în stadiu terminal, iar afectarea cognitivă după TH este o problemă frecventă, cunoscută sub numele de encefalopatie post-transplant hepatic (EPTH). **Scopul lucrării.** De a evalua sursele bibliografice privind dereglările cognitive post-transplant hepatic. **Material și metode.** Cercetarea a utilizat baze de date științifice PubMed, Scopus și Google Scholar. Căutarea surselor a fost restrânsă pentru perioada 2014-2024. Termenii de căutare utilizați au fost “dereglări cognitive”, “transplant hepatic”, “encefalopatia hepatică”, “ciroza hepatică” etc. **Rezultate.** Deși transplantul hepatic (TH) elimină boala hepatică cronică, dovezi recente sugerează că encefalopatia hepatică (EH) nu este complet reversibilă după intervenție, indicând persistența afectării cognitive post-transplant. Studiile, în mare parte retrospective, arată o prevalență semnificativă a testelor psihometrice patologice post-TH, subliniind că nu toți pacienții se recuperează complet. Cauzele encefalopatiei post-transplant hepatic (EPTH) precoce includ encefalopatia hepatică reziduală (EHR), ischemia cerebrală, tratamentul imunosupresiv și encefalopatia asociată stării critice. EPTH tardivă este frecvent legată de diabet și hipertensiune arterială. **Concluzii.** În absența unor episoade anterioare de EH, pacienții pot prezenta simptomele neurologice noi post-TH, indicând că alți factori au un impact asupra funcției cognitive. Comorbiditățile extra hepatică pre-transplant, ischemia intra operatorie și tratament imunosupresiv reprezintă cauzele de bază a EPTH. **Cuvinte-cheie:** Dereglări cognitive, encefalopatie hepatică, transplant hepatic, ciroza hepatică.

COGNITIVE IMPAIRMENTS IN LIVER TRANSPLANT RECIPIENTS

Olga Stahovschi, Victoria Babițchi, Angela Peltec

Scientific adviser: Angela Peltec

Gastroenterology Discipline, Nicolae Testemițanu University

Introduction. Liver transplantation (LT) represents the definitive treatment for end-stage liver disease, and cognitive impairment following LT is a common issue known as post-liver transplant hepatic encephalopathy (EPTH). **Objective.** To evaluate the literature sources on cognitive disorders following liver transplantation. **Material and methods.** The research utilized scientific databases PubMed, Scopus, and Google Scholar. The search for sources was restricted to the period from 2014 to 2024. The search terms used were “cognitive disorders,” “liver transplantation,” “hepatic encephalopathy,” “liver cirrhosis,” etc. **Results.** Although liver transplantation (LT) eliminates chronic liver disease, recent evidence suggests that hepatic encephalopathy (HE) is not completely reversible after the intervention, indicating the persistence of cognitive impairment post-transplant. Studies, mostly retrospective, show a significant prevalence of pathological psychometric tests post-LT, highlighting that not all patients fully recover. The causes of early post-liver transplant encephalopathy (PLTE) include residual hepatic encephalopathy (RHE), cerebral ischemia, immunosuppressive treatment, and encephalopathy associated with the patient’s critical condition. Late PLTE is often associated with diabetes and hypertension. **Conclusions.** In the absence of prior episodes of HE, patients may present with new neurological symptoms post-LT, suggesting that other factors impact cognitive function. Pre-transplant extrahepatic comorbidities, intraoperative ischemia, and immunosuppressive treatment are fundamental of EPTH. **Keywords:** Cognitive disorders, hepatic encephalopathy, liver transplantation, cirrhosis.